

ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ

Αλέξανδρος Πούρος

Πρόγραμμα Κοινοβουλευτικού Εκπροσώπου

ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ

MAGYARORSZÁGI GÖRÖGÖK ORSZÁGOS
ÖNKORMÁNYZATA

2026

ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΑΡΧΩΝ

ΕΧΕΙ ΝΟΗΜΑ Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ;

Μπορεί να έχει νόημα, εφόσον το πολιτικό περιβάλλον του επιτρέπει χώρο δράσης και οι κοινοβουλευτικοί εκπρόσωποι – καθώς και η επιτροπή τους (Επιτροπή Εθνοτήτων της Ουγγαρίας) – αναλαμβάνουν πρωτοβουλιακό ρόλο στη διαμόρφωση της εθνοτικής πολιτικής της Ουγγαρίας.

ΤΟ ΚΑΘΗΚΟΝ

Σύμφωνα με τους ισχύοντες νόμους, το καθήκον συνίσταται στην άσκηση επιρροής στη νομοθετική διαδικασία και στη διαμόρφωση του συστήματος των εθνοτήτων μέσω ανεξάρτητων προτάσεων, της αξιολόγησης νομοσχεδίων, υπουργικών και άλλων εκθέσεων, καθώς και της διατύπωσης θέσεων. Ο στόχος είναι η αποτελεσματική εκπροσώπηση των συμφερόντων των εθνοτικών κοινοτήτων, καθώς η οικοδόμηση και διατήρηση σχέσεων συνεργασίας.

ΟΙ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥΜΕΝΟΙ

Σύμφωνα με τον νόμο του 2011 για τα δικαιώματα των εθνοτήτων, κάθε εθνοτική κοινότητα και κάθε πρόσωπο που ανήκει σε αυτήν έχει το δικαίωμα να συμμετέχει στο έργο του Κοινοβουλίου μέσω του βουλευτή ή του κοινοβουλευτικού εκπροσώπου της εθνότητάς του. Επομένως, ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος εκπροσωπεί τα μέλη και τις οργανώσεις της εθνοτικής κοινότητας. Ασκεί τα καθήκοντά του διατηρώντας συνεχή επικοινωνία μαζί τους, λογοδοτώντας προς αυτούς και συνεργαζόμενος στενά με την εθνική αυτοδιοίκηση που τον έχει αναδείξει.

Η ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η κοινοβουλευτική εκπροσώπηση των εθνοτήτων είναι πολιτικός θεσμός, αλλά όχι κομματικός. Ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος δεν μπορεί να εκπροσωπεί συμφέροντα κομμάτων, της κυβέρνησης ή της αντιπολίτευσης. Επιδιώκει ορθή συνεργασία με όλους τους πολιτικούς φορείς, διατηρώντας παράλληλα την ανεξαρτησία του. Υπερασπίζεται τις θεμελιώδεις δημοκρατικές αξίες: τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ελεύθερη έκφραση της ταυτότητας, την ελευθερία της γνώμης, την κοινωνική αλληλεγγύη και την πολιτισμική πολυμορφία, και αντιτίθεται σε κάθε μορφή διάκρισης και υποκίνησης μίσους.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΩΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Η λέξη «πολιτική» είναι ελληνικής προέλευσης. Η έκφραση «τα πολιτικά» σημαίνει «τα ζητήματα της πόλης-κράτους, οι δημόσιες υποθέσεις». Η δυνατότητα συμμετοχής στις δημόσιες υποθέσεις αποτελεί θεμελιώδη προϋπόθεση της δημοκρατίας. Συνεπώς, καθήκον του Έλληνα κοινοβουλευτικού εκπροσώπου είναι να ενθαρρύνει τον κοινό προβληματισμό, τη διαμόρφωση απόψεων και την πολιτισμένη ανταλλαγή τους τόσο εντός της κοινότητας όσο και πέρα από αυτήν. Οι εθνότητες πρέπει να είναι διαμορφωτές και όχι απλοί αποδέκτες της πολιτικής για τις εθνότητες.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος της εθνότητας – δεδομένου ότι δεν είναι μέλος κοινοβουλευτικής παράταξης και δεν διαθέτει δικαίωμα ψήφου στην ολομέλεια – μπορεί να ασκήσει αποτελεσματικά το έργο του κυρίως στο πλαίσιο της Επιτροπής Εθνοτήτων. Συνεπώς, οι βασικοί του συνεργάτες είναι οι άλλοι κοινοβουλευτικοί εκπρόσωποι, με τους οποίους επιδιώκει τη διαμόρφωση κοινών θέσεων στη βάση της συναίνεσης, καθώς και η εθνική αυτοδιοίκηση.

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΕΘΝΟΤΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΟΥΓΓΑΡΙΑ

Παρά τα προβλήματα που εξακολουθούν να υπάρχουν, πρέπει να αναγνωριστεί ότι η κατάσταση των εθνοτήτων στην Ουγγαρία είναι γενικά ευνοϊκή: μπορούν να εκφράζουν ελεύθερα την ταυτότητά τους και να καλλιεργούν τις παραδόσεις τους. Το Σύνταγμα της Ουγγαρίας τις αναγνωρίζει ως συστατικά στοιχεία του κράτους και οι θεμελιώδεις νόμοι διασφαλίζουν για αυτές συλλογικά δικαιώματα. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνεται η δυνατότητα ίδρυσης και λειτουργίας εκπαιδευτικών και πολιτιστικών ιδρυμάτων με κρατική χρηματοδότηση, καθώς και η συμμετοχή στο έργο του Κοινοβουλίου.

ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

ΔΙΠΛΟΣ ΣΤΟΧΟΣ

Ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος μπορεί να προσφέρει χρήσιμη υπηρεσία στην κοινότητα με δύο τρόπους. Από τη μία πλευρά, μέσω της συμμετοχής του στη νομοθετική διαδικασία μπορεί να επηρεάσει θετικά την εξέλιξη της πολιτικής για τις εθνότητες. Από την άλλη πλευρά, αξιοποιώντας τις δυνατότητες που διαθέτει στο πλαίσιο του έργου του, μπορεί να συμβάλει στη λειτουργία και την ενίσχυση των οργανώσεων της εθνικής κοινότητας.

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΧΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Η εκλογική διαδικασία μπορεί να είναι όσο το δυνατόν πιο απαλλαγμένη από καταχρήσεις όταν το εκλογικό σώμα δεν υπερβαίνει την κοινότητα όσων ανήκουν στην αντίστοιχη εθνότητα και όταν, κατά τις εκλογές των εθνοτικών αυτοδιοικήσεων, οι οργανώσεις που προτείνουν υποψηφίους είναι πραγματικές οργανώσεις που επιτελούν δημόσιο έργο για την εθνότητα και διαθέτουν κοινωνική υποστήριξη. Για τον σκοπό αυτό προτείνεται η δημιουργία ενός σταθερότερου και συνειδητού μηχανισμού εγγραφής στους καταλόγους των εθνότητων, καθώς και η θέσπιση προϋποθέσεων που να αποδεικνύουν την πραγματική δραστηριότητα και την κοινωνική στήριξη των οργανώσεων που προτείνουν υποψηφίους.

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ

Η ισχύουσα ρύθμιση παρέχει προνομιακή εκπροσώπηση στις εθνότητες – ως μοναδική κοινωνική κατηγορία – τόσο μέσω του βουλευτή της εθνότητας που διαθέτει δικαίωμα ψήφου όσο και μέσω του κοινοβουλευτικού εκπροσώπου που μπορεί να εισέλθει στο κοινοβούλιο ακόμη και χωρίς να λάβει ψήφους.

Παρ' όλα αυτά, το σύστημα χρειάζεται μεταρρύθμιση. Ο λόγος είναι ότι δεν υπάρχει πραγματική εκλογική επιλογή και ότι η ιδιότητα του κοινοβουλευτικού εκπροσώπου δεν συνεπάγεται κοινοβουλευτική έδρα, γεγονός που σημαίνει ότι τα δικαιώματα του πολίτη που ψηφίζει για κοινοβουλευτικό εκπρόσωπο περιορίζονται. Η επίλυση του προβλήματος δεν είναι αδύνατη. Είναι αναγκαίο να προωθηθούν αλλαγές σε τρία επίπεδα, εξετάζοντας περισσότερες δυνατότητες:

1. Πρέπει να αποφασιστεί να παραμείνει το μοντέλο του συστήματος αποστολής και ενύσχησης, δηλαδή η μοναδική λίστα ή να δημιουργηθεί η δυνατότητα πραγματικής εκλογικής επιλογής.
2. Πρέπει να ρυθμιστούν οι προϋποθέσεις για την κατάρτιση λίστας ή την υποβολή υποψηφίων.
3. Οι εθνικές αυτοδιοικήσεις θα πρέπει να μπορούν να αποφασίζουν αν θα καταρτίζουν λίστα για βουλευτή ή για κοινοβουλευτικό εκπρόσωπο της εθνότητας. Στη δεύτερη περίπτωση, η σχέση του εκλεγμένου ή διορισμένου κοινοβουλευτικού εκπροσώπου με την εθνική αυτοδιοίκηση θα είναι στενότερη, ενώ οι ψηφοφόροι θα μπορούν να ψηφίζουν και για κομματική λίστα.

ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΘΝΟΤΗΤΕΣ

Οι δραστηριότητες που χρηματοδοτούνται πρέπει να σχετίζονται αποκλειστικά με δημόσια καθήκοντα των εθνοτήτων και το κράτος δεν θα πρέπει να θέτει προτεραιότητες ως προς τους συνεργαζόμενους φορείς. Στον κύκλο των αιτούντων πρέπει να επανενταχθούν, με τις κατάλληλες εγγυήσεις, και οι διαεθνοτικές οργανώσεις. Ο μηχανισμός λήψης αποφάσεων πρέπει να είναι διαφανής. Οι προτάσεις των μελών των συμβουλίων που έχουν οριστεί από τις εθνικές αυτοδιοικήσεις θα πρέπει να μπορούν να ανατρέπονται μόνο με αιτιολογημένες και γνωστοποιήσιμες αιτίες. Τα ποσά των επιχορηγήσεων, τα οποία παραμένουν αμετάβλητα εδώ και επτά χρόνια, πρέπει να αυξηθούν.

ΕΞΑΛΕΙΨΗ ΤΩΝ ΑΝΙΣΟΤΗΤΩΝ ΣΤΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Η λειτουργική επιχορήγηση όλων των εθνικών αυτοδιοικήσεων αυξήθηκε τα τελευταία επτά χρόνια σε ποσοστό μικρότερο από τον πληθωρισμό και μάλιστα με άνιση κατανομή μεταξύ τους. Η ετήσια λειτουργική επιχορήγηση της Αυτοδιοίκησης Ελλήνων Ουγγαρίας, η οποία αποτελείται από δεκαπέντε μέλη και διατηρεί γραμματεία, επιτροπές και εθνικά μέσα ενημέρωσης, ανέρχεται μόλις σε 114 εκατομμύρια φιορίνια, ποσό που είναι μόνο 34% υψηλότερο από ό,τι πριν από επτά χρόνια. Απαιτείται αύξηση των λειτουργικών επιχορηγήσεων με βάση ενιαίες και διαφανείς μαθηματικές φόρμουλες.

Η ετήσια επιχορήγηση των τοπικών εθνοτικών αυτοδιοικήσεων ανέρχεται κατά μέσο όρο σε 2–3 εκατομμύρια φιορίνια. Το ποσό αυτό είναι τόσο χαμηλό ώστε δεν επιτρέπει την απασχόληση ούτε ενός ατόμου με τον κατώτατο μισθό. Η λειτουργική επιχορήγηση αυξήθηκε κατά 30% σε διάστημα επτά ετών, ενώ η επιχορήγηση βάσει δραστηριοτήτων παραμένει αμετάβλητη από την εισαγωγή της πριν από 8–9 χρόνια. Το σύστημα χρηματοδότησης χρειάζεται επανεξέταση.

ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΒΑΡΩΝ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΕΘΝΟΤΙΚΩΝ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΕΩΝ

Οι προϋποθέσεις λειτουργίας των τοπικών εθνοτικών αυτοδιοικήσεων (δήλωση περιουσιακής κατάστασης, συνεδριάσεις, τήρηση πρακτικών, οικονομική διαχείριση, λογιστική, απολογισμός κ.λπ.) είναι ουσιαστικά ίδιες με εκείνες των αυτοδιοικήσεων με προϋπολογισμό δισεκατομμυρίων. Οι διοικητικές υποχρεώσεις των εθνοτικών αυτοδιοικήσεων που δεν διαθέτουν διοικητικό μηχανισμό είναι δυσανάλογα υψηλές. Με τροποποίηση της νομοθεσίας περί δημοσίων οικονομικών και με την απαραίτητη εναρμόνιση των κανόνων, πρέπει να διευκολυνθούν οι συνθήκες λειτουργίας των μικρών εθνοτικών αυτοδιοικήσεων, διατηρώντας ταυτόχρονα τις εγγυήσεις νομιμότητας.

ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗ ΤΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Το ύψος της κρατικής χρηματοδότησης των τοπικών εθνοτικών αυτοδιοικήσεων που δεν διαχειρίζονται ιδρύματα είναι τέτοιο ώστε ακόμη και σε περιπτώσεις σοβαρών καταχρήσεων δεν θα μπορούσε να οδηγήσει σε περιουσιακή αύξηση που να αποκαλύπτεται ουσιαστικά μέσω της δημόσιας δήλωσης περιουσιακής κατάστασης των εκπροσώπων. Η δημοσιοποίηση της περιουσιακής κατάστασης αποθαρρύνει πολλούς από την ανάληψη του αξιώματος του εκπροσώπου και σε μικρότερες κοινότητες μπορεί να εμποδίσει ακόμη και τη σύσταση αυτοδιοίκησης. Για τον λόγο αυτό προτείνεται η επανεξέταση της σχετικής υποχρέωσης.

Η ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ ΩΣ ΤΟ ΑΝΩΤΑΤΟ ΕΚΛΕΓΜΕΝΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΗΣ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ

Με την καθιέρωση της κοινοβουλευτικής εκπροσώπησης των εθνοτήτων δημιουργήθηκε μια οργανωτική πυραμίδα με δύο κορυφές. Η μία είναι η εθνική αυτοδιοίκηση που εκλέγεται στις εκλογές των αυτοδιοικήσεων και η άλλη είναι ο βουλευτής ή ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος της εθνότητας που εκλέγεται τυπικά στις κοινοβουλευτικές εκλογές αλλά στην πράξη αποστέλλεται από την εθνική αυτοδιοίκηση και στη συνέχεια δρα ανεξάρτητα. Η κατάσταση αυτή προκαλεί εντάσεις σε αρκετές εθνότητες. Στην περίπτωση των Ελλήνων μπορεί να αποφευχθεί εάν ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος δηλώσει ότι το ανώτατο εκλεγμένο όργανο των Ελλήνων της Ουγγαρίας είναι η Αυτοδιοίκηση Ελλήνων Ουγγαρίας. Αντίστοιχα, ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος επιδιώκει τη στενότερη δυνατή συνεργασία με αυτήν και λογοδοτεί για το έργο του ενώπιον της συνέλευσής της.

ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΠΡΟΣ ΟΦΕΛΟΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΟΣ

Οι λειτουργικοί πόροι των εθνοτικών αυτοδιοικήσεων είναι δυσανάλογα χαμηλοί σε σύγκριση με εκείνους των βουλευτών ή των κοινοβουλευτικών εκπροσώπων. Για τον λόγο αυτό ο Έλληνας κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος οφείλει να αξιοποιεί το δίκτυο επαφών του καθώς και τους ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους του με τρόπο που να ωφελεί και τις ελληνικές οργανώσεις. Στο έργο του προτεραιότητα αποτελεί η ενίσχυση της εθνικής και κοινοτικής ταυτότητας, με ιδιαίτερη έμφαση στη διατήρηση της μητρικής γλώσσας, στην υποστήριξη πολιτιστικών πρωτοβουλιών, στην προσέγγιση της νεολαίας και στην ανάπτυξη νέων διαύλων επικοινωνίας.

ΒΟΗΘΕΙΑ ΑΝΤΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος σέβεται την αυτονομία κάθε οργάνωσης. Δεν επιθυμεί να παρεμβαίνει στο έργο κανενός ούτε να επινοεί λύσεις αντί άλλων. Αντίθετα, προσεγγίζει με διάθεση υποστήριξης κάθε πρωτοβουλία που είναι ωφέλιμη για την ελληνική κοινότητα.

ΣΤΗΡΙΞΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΑΠΟΔΟΣΗ ΑΝΤΙ ΓΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑ ΧΑΡΩΝ

Μια και ο Έλληνας κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος δεν τοποθετήθηκε επικεφαλής της λίστας της ελληνικής εθνότητας μέσω συστήματος εξυπηρετήσεων ή ιδιωτικών συμφερόντων, δεν χρειάζεται να ανταποδίδει εξυπηρετήσεις. Κάθε πελατειακό σύστημα έχει ως αποτέλεσμα το κόστος να το πληρώνει η κοινότητα που εκπροσωπείται. Η κατάργηση ενός τέτοιου συστήματος μπορεί να απελευθερώσει νέες δυνάμεις στην ελληνική κοινότητα.

Αντί αυτού, η καθιέρωση της στήριξης με βάση την απόδοση μπορεί να αποδειχθεί επωφέλης ακόμη και για όσους υπήρξαν ωφελημένοι της προηγούμενης πρακτικής.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

Ο Έλληνας κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος μπορεί να συμβάλει στη βελτίωση της ροής πληροφοριών μεταξύ των ελληνικών οργανώσεων, γεγονός που μπορεί να είναι χρήσιμο τόσο για τις αιτήσεις χρηματοδότησης όσο και για την αξιοποίηση κάθε άλλης δυνατότητας. Μπορεί επίσης να συμβάλει στον συντονισμό των προγραμμάτων και ακόμη στη δημιουργία ενός κατευθυνόμενου συστήματος υποστήριξης.

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΚΑΙ ΣΥΜΜΑΧΟΙ

Ο σημαντικότερος σύμβουλος του Έλληνα κοινοβουλευτικού εκπροσώπου είναι ο πρόεδρος της Αυτοδιοίκησης Ελλήνων Ουγγαρίας, καθώς και οι επιτροπές και το σώμα της. Οι σημαντικότεροι σύμμαχοί του είναι ο πρόεδρος της εθνικής αυτοδιοίκησης, ο δήμαρχος του ελληνικού χωριού Μπελογιάννης, οι εκπρόσωποι των τοπικών ελληνικών αυτοδιοικήσεων και των ελληνικών πολιτιστικών οργανώσεων και, όχι λιγότερο, τα μέλη της ελληνικής κοινότητας στην Ουγγαρία.